

הגרמנים

הטוביים

והיטלר

הרשע

"שםו היה פרידריך" מאת האנס ריכטר. פגעה באנאום
הגרמנית

להתעסך אתה.
- מה החשיבות לחקיר דימויי התודעה הדיסטוריות דזוקא
בسطירות ילדיים?

ג'קדות המוצא שלו היא התנהזה שדרמיים היסטוריים אינם
נוצרים באופן מקרי וסתימי, אלא נובעים מארגון ומبنיה של
החוואר ההיסטוריוגרפיה החומני של חוקיון ההיסטוריה. עיבוד
החוואר אינו מקרי, אלא נקבע על ידי הזרכים הפוליטיים
והתרבותיים של הלאום או הקבוצה ברגע מסוים. טקסטים
ליילדים משמשים בכל תרבות כטבן מרכז ביצירת אותן

סופרי הילדים בגרמניה

נרתמו למאץ לנ��ות את

ההיסטוריה הגרמנית

מכות השואה ומעיגים

תמונת של הרין השלישי

שנוזח לחיות אתה.

ספריהם מתעלמים

מהשמרת היהודים

ומיעיגים את הגרמנים

בקורבנות העיקרים של

היטלר והנאציזם.

"מחספרים עליה שרובה"

הגרמנים אהבו יהודים

והשתתפו במאץ להצעיל

אותם מהיטלר" - אומרת

החוקרת פרופ' זהר שביט

פרופסור זהר שביט. הצדדים האפלים נשאים באפלה
צלילום: שלמה וולקוביץ

מתנות הריכו והשמדה היהודים. בספר זה מתארת הסופרת בהרבה את סבלות אחד מגיבורייה במנהה ריכוך, ומצוין בו שיש 8,000 יהודים הושמדו בגנו."

כוונות טובות

פרופ' שכט-חובשת-שיינ-כובעי מחקרה: התרבות העברית בארץ-ישראל ותרבות הילדים. בימים אלה היא מסימנת מהקר הלוואי המשותף לילדי יהודים בארץ ישראל ופרנקפורט העוסק בספרים שנכתבו לילדי יהודים בארץ ישראל והרבות היהודים הגרמניים, וכך נ謝רים הגדלים האפלים של ההיסטוריה העבר הגרמני, וכך טענה פרופ' זוהר שביט מקבוצת המחקר של בית-הספר למדעי התרבות באוניברסיטת תל-אביב ביום עיון של המכון להיסטוריה גרמנית. דבריה הסתמכו על מחקר שהיה עורך בסיוון קין המכון הגרמני "ברטולדמן", ובו ניתחה ספרי ילדים הנחשבים לחלק מחרוזם המרכז בספרות הילדים. הספרים, שכמעט כולם זכו לפraisים יקרים, מיועדים לבני עד 15, וממליצים על יידיש בת הספר לתלמידיהם.

"ספרות הילדים בגרמניה היא בדור-יכל נועות וחושנית", אומרת שביט. "היא אינה רתעתה, מעסוק במושגים שניים במחולקת ומסמכת מודול חקיי בספריות אטומות מזוודה: קרأت אבל בכל הקשו לדין השלישי הספרים דומים מזוודה: קרأت אחת, קראת את כלם. כמו טקסטים אחרים מנסים הספרים לבנות את הדימוי הרצוי של ההיסטוריה הגרמנית ומציגים לתמונה של הרין השלישי שונה להיותה אותה. בקבוקם גענים לתביעה החברתית הסمية להשתתף במאץ לנוקת את ההיסטוריה הגרמנית מכותם השואת". מדובר גם בספרים מרוכזים, כמו בリストינה נסטלינגר ופער הרסלינגן, הירושים בכיקורת הפלישית-חברתית שלהם. רק בספר אחד, 'כוכבל לא סמי' של לאוני אוסויסקי, נתקלתי באיזוכו הויקת בין

ברוב ספרי הילדים הגרמניים שייצאו לאחר המלחמה ובסבבם מופיעים יהודים יש אנטישמיות רודמת. בספרות הילדים הגרמניים אין כל ניסיון להתמודד עם העבר הגרמני, וכך נ謝רים הגדלים האפלים של ההיסטוריה הגרמנית באפללה".

כך טענה פרופ' זוהר שביט מקבוצת המחקר של בית-הספר למדעי התרבות באוניברסיטת תל-אביב ביום עיון של המכון להיסטוריה גרמנית. דבריה הסתמכו על מחקר שהיה עורך בסיוון קין המכון הגרמני "ברטולדמן", ובו ניתחה ספרי ילדים הנחשבים לחלק מחרוזם המרכז בספרות הילדים. הספרים, שכמעט כולם זכו לפraisים יקרים, מיועדים לבני עד 15, וממליצים על יידיש בת הספר לתלמידיהם.

"ספרות הילדים בגרמניה היא בדור-יכל נועות וחושנית", אומרת שביט. "היא אינה רתעתה, מעסוק במושגים שניים במחולקת ומסמכת מודול חקיי בספריות אטומות מזוודה: קרأت אבל בכל הקשו לדין השלישי הספרים דומים מזוודה: קרأت אחת, קראת את כלם. כמו טקסטים אחרים מנסים הספרים לבנות את הדימוי הרצוי של ההיסטוריה הגרמנית ומציגים לתמונה של הרין השלישי שונה להיותה אותה. בקבוקם גענים לתביעה החברתית הסمية להשתתף במאץ לנוקת את ההיסטוריה הגרמנית מכותם השואת". מדובר גם בספרים מרוכזים, כמו בリストינה נסטלינגר ופער הרסלינגן, הירושים בכיקורת הפלישית-חברתית שלהם. רק בספר אחד, 'כוכבל לא סמי' של לאוני אוסויסקי, נתקלתי באיזוכו הויקת בין

אלא שיעבוד החומר נעשה בצורה מניפולטיבית".

- איך גונשת המינופוליזציה?

"יש כמה דרכים. הראונה - מיקום לא נכון של אלמנטים. הם אינם מופיעים בטקסטים ברצף שאנו מufsם לו - גירוש, מתנות ריבון, השמדה - אלא מפוזרים, כך שנitin להוציאם מהקשר 'הטבאי' ולקשר אותם לסדרות אחרות. רכבות, שנטו חלק ניכר-במנגנון ההשמדה, מוכרות כמשמעות ילדים בקונטקסט תמים. כאשר מתוואר טورو, הוא של הצבא הרוסי ולא של הגמוני. הצבא הרוסי הוא אcor ומוחול ווועז. חיליו אונסנס נשים ודורסים פליטים בשירות הנקטים שלהם. ווועות הצבא הגמוני, אם הן בכלל וווערתו, מרכוכות. "הדרך השניה היא בנייה פיקטיבית של גבולות הזמן והמקום. הטקסטים כמעט אינס וווקים בהם שקרה מוחץ לגונינה ונוגעים רק במקצת האירועים שהתרחשו בין 1942 ל-1945. בהירה זו של גבולות הזמן והמקום נזהה לגרמנים. היא אפשרית להם להציג את עצמת הסבל הגרמני, להקטין את הסבל היהודי ולא לגעת כלל בפרטון הסופי. העיסוק בשנות הד' מאפשר להציג על המזקה של הגרמנים, על קליטת מתנגדי המשטר במהלך ריבון, ולהציג את עליית הנאצים כתוצאה של מלחמת העולם הראונה, בתהיליך

על הריך השלישי והטואת. הם הטענים המרכזים, אם לא הכל-עדים, של היירון ההיסטורי. בשל היפותיקה הפשטנית שלם יחסית, ובשל כוונתיהם החינוכית והפדגוגית, הם שוקפים יותר לטקסטים אחרים ונוהים יותר לניניות. שיח ספרותי זה הוא שהזכיר את הקrukע לוייטה היסטוריונים בגומניה. הוא המכד ליירון ההיסטורי שלפי גומניה נפה קובן ל-120 שנות השלטון הנאצי. הוא שהביא להבראה על איחוד גרמניה וווקא ביום שבו מציינים את ליל הבודלה".

- איך אנו שופטים אותו לחומרה? הדרי כל אומה מנה לבנות את התודעה ההיסטורית שלה בדרכן דמות.

"ברור שכל לאום מנסה לבנות את היירון ההיסטורי שלו כך שיישרת אותו בצורה הטובה ביותר. והוא תהליך מוכר בהיסטוריה של האומות. בתהליך זה יש מניפולציות והומוגניות שלו. לעומת המערבי יש שלדים של סיח וסלקציה ובזה אין חיש. אך הייחודיות שבסיח הגמוני היא אלטנטויו הוכח להכרה של המסדר הספרותי. בגרמניה אין סיח אלטנטויו. גם האלטנטויו נמצא בתחום הקוננסוס. 'היל' במוודה' מאת איליה בורהינד הוא סיפור שנחשב לאילטנטויו. הוא מתאר כיצד ילד יהודי מובהך במוודה למhana בוכנוואלד שם פותחים האסירים, שהם כמובן לא

"נספי ילדים יש נטייה לתאר את הנאצים במונחים שהיו שמורים יהודים. לרענן היה יש היינון משלו, מפני שאם היהודים וגם הנאצים עומדים בניגוד גמור לגרמנים האמיתיים". בנגדם לגרמנים מותאים היהודים והנאצים בתוכנות

היפות שלום, ומתאפיינים בראש ונראשונה במרם הוויזוני: קטעים-וחזרות"

שנכהה על גומניה. העיסוק ב-1945 ואילך, אפשר להתרכו בסבל הפליטים הגרמניים ולהימנע מתייאר רדיות היהודים. כך מתוארים מפעוט הפליטים הגרמנים ברכבות, הרוב והמחלות הפוקדים אותן. תיאור מהנות הפליטים מוביל תיאור של מהנה ייכוח, רק שדרמות המעונות אין יהודיות אלא גומניות. ברלין ההרcosa היא אטר מודעך. אףלו מנהנת דכוו וובנוואלד המזויים בתהום ארגמיה אינס חלק מןagiוגרפיה של הטקסטים, פרט לכך מהם המתארים את סבל האסירים הגרמניים במנחות.

"אחר שהיטלך בכפה על הגרמנים, ווגומנים הם הטענים העיקריים העיקריים, מעוררים הטקסטים רעם שבגרמניה היו מעת מאור נאצים. הירושה הווה נוצר עלייריה הכתנה מתוחכם מושגים בספרים בין שני סוגים נאצים - 'לא אמיתיים' ו'眞偽'. הראוניס הם גרים '眞偽', שצורות למפלגה הנאצית בכפיה. הצטופות למפלגת הנאצית מוגנת בספרים כחקל מהאמץ הגרמני המשותף לעוזר לוגרפים היהודים. לנאצים '眞偽' גושת דומונזיה. המסור הוא חז'דמשמעי. נאצים אלה לא היו בני אני אונש ובוואדי שלא גומנים. בעורת תחבותם אלה מוצגים הגרמנים אף הם כקרובנותו של היטלר ותנאי. התובשה במלחמה שבভাবে סבל, חורבן ומות פעלחה כגורם מוכך, מפרק מכל חטא, ונתקה את העם הגרמני מהנאצים".

ההעלמות שיטות מההשמדה

באופן פרודוקטיבי מוצאת פרוף, וזה שביל את המפתח להבנת מבנה היירון ההיסטורי הגרמני והפרטיאר השלים של הדימויים ההיסטוריים הקשורים לתקופת הריך השלישי דהוא בראיון שנtan מנהיג הרפובליקאים שנחוגר לטלוויזיה הישראלית באפריל 1994.

שנהוחרת תיאר באירופה את השינוי הרטורופאטי של בידמיי היירון ההיסטורי של הגרמנים. לבירני, 80, אשר מהגרמנים שתמכנו במשטר הנאצי בתקופת הריך השלישי הפכו לרוב של יותר מ-90 אחוז של מתנגדי המשטר שטיכנו את עצם וגישו עוזה ליהודים. עליי דימיי זכרון אלה, גרמניה היא קורבן של הנאצים, שדיכאו את אורח גרמניה בכל ובתוך כך גם את היהודים. תנועת ההתנגדות למשטר הנאצי, העוזה שגישו הגרמנים ליהודים וסבלם של הגרמנים ברייך השלישי, מתוארים בפרשנות נגעה ללב ואילו ווועז המשטר הנאצי עבורם סינון זיכיון וריכוך. האינזיו והריכוך קיימים כאמור בספריה הילדים, ובאים לידי ביטוי בהתייחסות להשמדת היהודים.

"רציחתם של היהודים כמעט מזכורה בטקסטים, שלא

יהודים, במרד מזוין נגד הגרמנים וכמוון שניצחו בו. כאשר אני לוקחת ספר מסווג זה ליד אני יכול להזות את הדמיות לאחר המשת העמודים הראשונים, להדביק לוון תווות ולחותות את גלגוליהם. נוצרת תבנית ברווח הרבה מעבר למה שניתן לצפות אפילו מספרות ילדים, שהוא בהריכל יותר קונוונציונלית מספרות למבוגרים".

uibod מניפולטיבי

הדריך אל העיוה מתחילה באנורה פנימית. "בקרב ספרדים רבים מתקיים הליך פנימי שאומר מה לא עושים. מי שגדל בתרבויות זו מכיר את הקונסנסוס ויודע מה מותר ומה אסור. לכן ברוו שיש ספרים שמדובר אינס נכתבים. היו ניסיונות לעמוד על תהליכי פנימיים אלה, אך הם נועדו לכישלון". לצד הדגש הפנימית קיימת אגנורה ציונית. ספר שינסה להציג תמונה אחרת של השואה יתקשה למצואו בימה לפרסום את ספרו. "קולה של, פרופ' יונפריד קמניסקי, טובע במחקר שערך כי ספרים שנויו להציג שהיה אחר מעולם לא רוא או. ידוע ספריה של מרים עקיבא רוא או בהזאת 'ס עמים', הוצאה קתנה שאת ספריה היא איפשר להציג, הוצאות הספרים הגדולות יעדיפו לא לגעת בחומר כזה".

- איך נראה תקופת הריך השלישי בפטרוב?

"בעוד האירופאים המזוועים מזמןיהם ומרוככיהם, אירופאים נזימים ובועל חסיבות מושנית וכוכים להצעמה והדרה מעבר להשמלה, אלא באמצעות אופן ההציג, ובუיק בפראופרוציות של היצוג. מהספרים עולה שהשיטה מלמה נואה והגרמנים סבלו ממנה קשות. לא היה להם אוכל ולעתים קרבותם נאלצו לעזוב את בתיהם. למלמה אורתאי היטלר בלבד, שכן אף גורמי לא זכה בה באמת. רוב הגרמנים התנגדו להיטלר, אהבו יהודים והשתתפו במאיצ המשותף להצליל אותם מודיטר ורשע".

"כך הופך היטלר למעין דאס-אקס-מכינה", יסתה לא גרמנית, שמצויה להוציא לפועל את תוכנותיו על-ידי רוחו שהוא מוליך שולל את הגרמנים. התיאור של היטלר עابر תהליך של דומינזיה ומענק לו כוחות על-טביעים. אחרי שהיטלר חולל את מעשי הרשע שלו בגרמניה, הוא נעלם מן היכינה, ואיפשר לגורמים לשוב אל הימים הטובים של לפני 1933. הכוח הדומני שמעניק להיטלר בספריות מנקה את הגרמנים איפלו מהאשמה שהולכו שולל. סבלם אף רב מונה של היהודים, שכן סבלם של היהודים חלף בתום המלחמה. לא כן הגרמנים, שארצם חרבנה ונכבה. הם מאמינים בamuuna שלמה בספרים, שארצם חרבנה ומוחקים את ההשמדה. כל האירופאים שהישרומים החשובים והדרומיות המרכזיות מופיעים בספרים,

"עofi חיפשית סיון" מאת קריסטינה נסטלינגר. ביקורת מליתית-הבריתית

"כוכב לאו שמי" מאת לייאני אוסוסקי. איורו היחיד של השמדת היהודים

דימויים היסטוריים ויכרין היסטורי מילאה תפקיד מכריע בקביעת דמיוי היירון הגרמני החל משנות ה-60. התמונה שעלייה אני מצביה אינה שונה בספרות למבוגרים, אם כי שם היא מוצגת כזוגה יותר מתחכמת. הדברים נוכנים גם לסרטן הקולנוע וספריה היסטוריה.

"ברור לנו כי היירון ההיסטורית נקבעת בגיל צער. הושפר לסיטים תיכון בגרמניה בעלי לדעת כמעט כמעט דבר על השואת. ספרי הילדים הם במרקם רבים המקור הבלדי לידע

Christine Nöstlinger

Maikäfer fliegt!

Mein Vater, das Kriegsende, Cohen und ich

הגרמנים הטעובים

(המשך מעמוד 15)

לרכר על השמדתם. אפילו בספרים המתארים את השנים 1945-1942 קיימת התעלמות, שיתית מההשמדה. אין בטקסטים שום רמז להשמרה המונית, ובמקרה הנועו ביוטר מתארים הספרים רדיות פושרות יחסית של יהודים על-ידי הנאצים. מחנות הריכוז אמורים קיימים ברקע, אבל הם נמצאים רחוק וככל לא ברור מה מתרחש בהם. ברוב הספרים אין היהודים מתים כתוצאה מעשייהם של הגermנים. היהודים מוצאים את מותם בשתי דרכים: התאבדות או כתוצאה מהפצעות בעלות הברית. לעומת זאת רב מספרים של 'הנאצים' המנסים לסייע לייהודים. הם, הגרמנים-'אמיתיים', הטוביים' המנסים לסייע לייהודים. הם, הגרמנים-'אמיתיים', מנדבכים מנת בשר, מסיעים לתלמידים שהורחקו מכיתת הספר וכדומה. אלא שלא עלו המול היהודים אינטעריציסטים כראוי את העורה המזוצעת להם ואין שועים לעצם עד שנעשה מאוחר מדי.

- חלק גדול ממחקרך עופק בגבול הרק, הקל לחציה, שבין

התיאור הפוליטי לבין התיאור האנטיישמי. היבן מצויה המלבוך?

"כפי שכבר ציינו, למחברי הספרים יש לבוארה כוונות טובות. הם ממש יוצאים מגדלים כדי להציג את אהבתם ליווים. היהודים מתוארים כמושרים במוחדר וכמי שנחננים מיתרונו יחסית בכל התחומים. הם מצלחים להפוך כל סיטואציה שלילית לטובות ומה שחשוב עוד יותר – הם תמיד מצליחים לשורר. אלא שהתוכנות הטובות של היהודים מעירות על חולשה גרמנית א-פרירית. יתרון כזה מרמו לכך שהגרמנים, הנמצאים בעמדת נחיתות, חיברים להיאבק בהיהודים, אם הם מבקשים ولو רק להשתות אליהם.

"תיאור היכולת היהודית חוותה מחר מאור את הגבול הרק והאור החובי הופך לשלייל. בספרו של האנס פיטר ריכטר, *damals war es friedrich* ('שמו היה פרידריך'), שנחשב ליהלום שכתר ספרות הילדים הגרמנית ואפילו תורגם לעברית ('יצא בהוצאות. ירד ושם'), מתוארים היחסים בין שתי משפחות, יהודית וגרמנית. המשפחה היהודית מבקשת מהגרמנית להצטרף אליה ללונה-פארק, הגרמנים מרגשים

חוגה להצטרף למזרת מצחים הכללי הקשה. המשפחה היהודית מומינה את הגרמנית על חשבונה כמעט לכל המתknים. בכך נפגעת הגאותה הגרמנית, וכדי לשמר עליה מוציאיה המשפחה הגרמנית את פרוטותיה האחזרונות על תצלום קבוצתי וטוכריות. התוצאה היא שהגרמנים נשאים kali ארוחת צהרים. ככלומר היהודים, ובעקיפין הנדריבות היהודית, אוחראים לכך שהמשפחה הגרמנית נשאהה רעבה. כד מתבקש תיאור היהודים על מכלול של תוכנות שבו מתערבבות מוסדות אנטישמיות ופילושמיות.

"התופעה מגיעה לשיאה האבסורדי כאשר لأنלוגיה השלילית בין היהודים לגרמנים מוסיפים את הנטיה לתאר את הנאצים במוניינים שהיו שמורים ליוצרים. או מתגללה בטקסטים שלנאצים ולהיהודים יש הרבה תוכנות משותפות. אף שהדרൊון נשמע אבסורדי ואפילו חולני, יש לו היגיון משלו, מפניהם שגם היהודים וגם הנאצים עומדים בניגוד גמור לגרמנים האמיתיים'. בנגיגור לגרמנים מתוארים היהודים והנאצים בתוכנות היפותיות שלם ומטאיפניים בראש ובראשוונה במרקם החיזוני: קטנים ושהוחרים".